

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ, ΛΥΣΙΑ

§§1-3 ΠΡΟΟΙΜΙΟ

1α. συνήδη,βουλομένοις, ποιειν ,ειχον ,ηγουμαι:να γραφεί από 1 ομόρριζη απλή ή σύνθετη στα αρχαία ή στα νέα.

1β. διαβεβλημένοις ,καταστηναι ,πειδάν, διακειμένος, μεταμελήσειν: να αναλυθούν στα συνθετικά τους.

2α. κακως, πολλήν ,αδίκως,μεγίστων, εύνους: από μία αντώνυμη στα αρχαία.

2β. λόγος ,λέξις ,πραξις, πραγμα,πράκτωρ:κατατάξτε σε ενέργεια,πρόσωπο που ενεργεί, αποτέλεσμα.

3α. Να σχηματίσετε ομόρριζα ουσιαστικά της αρχαίας ελληνικής με τις λέξεις και τις καταλήξεις που δίνονται:

ποιειν	-της	
ηγουμαι	-ων	
ειχον	-μα	
καταστηναι	-ις	
αναγκάζωσιν	-η	

3β. ανεξέλεγκτος ,εύπιστος, λεξικό, απραξία, βελτίωση: με ποιες λέξεις του κειμένου συνδέονται ετυμολογικά;

4. βουλή, τρόπος, αίτιος, κίνδυνος, κατηγορία:να γραφεί από ένα ομόρριζο ρήμα στα αρχαία ελληνικά .

5α. συνήδη, καταστηναι, επιδείξω, εύνους ,μετέσχον: να αναλυθούν στα συνθετικά τους.

5β. Να σχηματίσετε ένα παράγωγο επίθετο της αρχαίας ελληνικής με τις καταλήξεις που δίνονται στη β' στήλη.

Όνομα	Κατάληξη	Επίθετο αρχαίων
τρόπος	-ικός	
χρόνος	-ιος	
πραγμα	-ικός	
λόγος	-ιος	
άλλος	-οιος	

6. Να αντιστοιχίσετε τα συνώνυμα της α' στήλης με αυτά της β' στήλης. (2 στοιχεία της β' περισσεύουν)

Α' στήλη	Β' στήλη
1. βούλομαι	α. ένοχος ε. εχθρός
2. ηγούμαι	β. ευμενής στ. εθέλω
3. αίτιος	γ. απαιτω
4. ευνους	δ. βουλευόμαι
5. αξιω	ε. οίομαι

7α. Να αντιστοιχίσετε τα αντώνυμα της α' στήλης με αυτά της β' στήλης. (2 στοιχεία της β' περισσεύουν)

Α' στήλη	Β' στήλη
1. κακως	α. ηδέως
2. πολλή	β. δύσνους
3. μέγιστον	γ. ολίγη
4. αηδως	δ. βελτίων
5. ευνους	ε. ελάχιστον
	ζ. μετρίως
	η. καλως

7β. ηνάγκασμαι, φαίνωμαι, δέομαι, δοκιμάζειν, ίππευον : να γραφούν από δύο ομόρριζα στα νέα ελληνικά.

8. κατηγορος, έλεγχος, ευνους, δόξα, πολιτεία: να γραφεί από ένα ομόρριζο ρήμα στα αρχαία ελληνικά .

9. Να σχηματίσετε από ένα ομόρριζο (απλό ή σύνθετο) ουσιαστικό και επίθετο της αρχαίας ή της νέας ελληνικής με τις λέξεις που δίνονται:

Ρηματικοί τύποι	ουσιαστικό	επίθετο
λέγοντος		
ηγούμαι		
αξιω		
επιδείξω		
μετέχειν		

10. Να συνδέσετε τις λέξεις/φράσεις της στήλης Α' με τη σημασία τους στη στήλη Β' (2 της Β' περισσεύουν)

Στήλη Α'	Στήλη Β'
1. διαβάλλομαι	α. διαμένω στην πόλη
2. Κακως ποιω	β. κόσμια ,με μέτρο
3. επιδημω	γ. ασύνετα
4. μετρίως	δ. βλάπτω
5. επιδείκνυμι	ε. μετακομίζω
	στ. αποδεικνύω
	ζ. συκοφαντούμαι

11. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται στα αρχαία ελληνικά:

ηγουμαι: ομόρριζο ουσιαστικό σε-ων

τρόπου: ομόρριζο ρήμα

εύνους: αντώνυμο

λέγοντος: συνώνυμο

πεπραγμένων: παράγωγο ουσιαστικό που να δηλώνει αποτέλεσμα ενέργειας.

12. Να γράψετε από μία συνώνυμη στα αρχαία ελληνικά: βούλομαι, ηγουμαι, λέγω, πράττω, φαίνομαι.

13. Να γράψετε στα νέα ελληνικά 5 ουσιαστικά ή επίθετα με β' συνθετικό το ρ. πράττω με τις κατάληξεις που δίνονται

πράττω	κατάληξη	Ουσιαστικό /επίθετο
	-ος	
	-ία	
	-κτος	
	-η	

14. Να αντιστοιχίσετε τα ομόρριζα:

	α. σχήμα
1.έχω	β. βίωμα
2.βιώω-ω	γ .έξις
3.πράττω	δ. πραγματογνωμοσύνη
4.βούλομαι	ε .βούληση
5.βουλευομαι	στ. βουλευτής
	ζ. σχεδόν
	η .αβίωτος
	θ .πρακτικός
	ι .βούλευμα
	κ. βουλιμία

Σας δίνονται συνώνυμα λέξεων:

Πράττω= δράω-ω ,ποιω ,τελω

Βιώω-ω= ζήω-ω, βιοτεύω

Φαίνομαι= δείκνυμι ,δοκω, δηλω ,νομίζομαι, δηλος ειμί, δηλον ποιω

Δέομαι= κελεύω

Ηγουμαι= οίομαι ,δοκω, νομίζω /οδηγώ(ηγουμαι τινι)/ άρχω(ηγουμαι τινός)

Λέγω= αυδάω-ω, φθέγγομαι, φράζω, παρέρχομαι(ανεβαίνω στο βήμα και μιλώ),φημί, φάσκω

Βούλομαι= θέλω, επιθυμώ, έχω στο μυαλό μου να κάνω κάτι

Βουλευομαι= σκέφτομαι, αποφασίζω

Εθέλω= έχω αποφασίσει ,επιδιώκω να πραγματοποιήσω την επιθυμία μου

Πιστεύω εμαυτω = έχω πίστη στον εαυτό μου

Πιστεύω= είμαι βέβαιος ,εμπιστεύομαι

Πιστεύομαι =απολαμβάνω εμπιστοσύνης ,με πιστεύουν

Ρ.φέρω και θέματά του: θ.φερ-:φέρετρο φέρσιμο πολύφερνη (νύφη)...

θ .φορ-:φορά ,φορτίο, φορέας...

θ.ενεκ-: διένεξη, διηνεκής(=αιώνιος)

θ.φωρ-:αυτόφωρος(φώρ=κλέφτης)

Γαλεντέρη Εμμανουέλα

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

§§ 4-7 ΔΙΗΓΗΣΗ-ΑΠΟΔΕΙΞΗ

1α. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Α' στήλης με τα συνώνυμα της Β' (δύο λέξεις περισσεύουν).

Α' στήλη	Β' στήλη
1.εξέπεμψε	α. σφάλλω
2.επιθυμειν	β. φθάνω
3.εξαμαρτάνουσι	γ. εξετάζω
4.σκοπειν	δ. εφίεμαι
5.αφιγμένους	ε. ορω
	στ. αναχωρω
	ζ. αποστέλλω

1β. μεταδιδόναι ,διαιτησομένους ,εξέπεμψε ,καθαιρουμένων ,μεθισταμένης: να αναλυθούν στα συνθετικά τους.

2α. μεταδιδόναι, ιππεύειν, σκοπειν ,ομολογούντων, εγγεγραμμένοι: από 2 ομόρριζα απλά ή σύνθετα στα αρχαία ή στα νέα.

2β. διαιτητής ,κατάστημα, καθημερινός ,ανεπιθύμητος ,εκεχειρία: ετυμολογική συγγένεια με λέξεις του κειμένου.

3α Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Α' στήλης με τα αντώνυμα της Β' (δύο λέξεις περισσεύουν).

Α' στήλη	Β' στήλη
1. αποδημω	Α ηττον
2.κατέρχομαι	Β. διέρχομαι
3.πρότερον	Γ. ολίγοι
4.μαλλον	Δ. απέρχομαι
5.πολλοί	Ε. ύστερον
	Στ. πρωτον
	Ζ. επιδημω

3β. δημον ,σκοπειν ,εψηφίσασθαι ,απενεγκειν ,αναπράξητε: από 2 ομόρριζα απλά ή σύνθετα στα αρχαία ή στα νέα.

4 α. Να σχηματίσετε λέξεις:

Αρχαία λέξη	κατάληξη	Ομόρριζη αρχαία
καθαιρουμένων	-ις	
αφιγμένους	-ις	
εγγεγραμμένοι	-η	
εψηφίσασθαι	-μα	
αναπράξητε	-ις	

4β. αποδημητικός ,διάδοση ,επίλυση ,σκοπός ,συνήθεια, πολιτειακός, ομόλογος, παρουσία : ετυμολογική συγγένεια με λέξεις του κειμένου.

5.κατέρχομαι ,μετέχω ,μαλλον ,πολλοί ,πρότερον: Να γράψετε αντώνυμα στα αρχαία.

6.εξαμαρτάνουσι ,μεταδιδόναι ,συγκαταλύσαντας ,εγγεγραμμένοι ,αναπράξητε: να αναλυθούν στα συνθετικά τους.

7. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

έχοντας: -ις , αρχαίο ουσιαστικό

γνώμην –ομόρριζο ρήμα

ειρηφίσασθαι: παράγωγο που να δηλώνει αποτέλεσμα

αποδημουσι: αντώνυμο

επιθυμειν : συνώνυμο

8. Να συμπληρωθεί:

ρήμα	κατάληξη	αρχαίο ομόρριζο
εξέπεμψε	-ή	
έχοντες	-μα	
μεθισταμένης	-ις	
αποδημουσι	-ία	
μεταδιδόναι	-ις	

9. Να γραφούν ομόρριζα ρήματα: τειχος, πολιτεια ,δημος ,έλεγχος ,τιμή.

10. ετυμολογική συγγένεια με λέξεις του κειμένου: σχήμα εμπιστοσύνη ,κατάχρηση, αδόκιμος ,ατολμία.

11. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Α' στήλης με τα συνώνυμα της Β' (δύο λέξεις περισσεύουν).

Α' στήλη	Β' στήλη
1. γινώσκω	Α. πείθομαι
2. ορω	Β. θέλω
3. ηγούμαι	Γ. επίσταμαι
4. βούλομαι	Δ. αγνωω
5. πιστεύω	Ε. ωφελω
	Στ. οίομαι
	Ζ. βλέπω

12. Να γράψετε από ένα ομόρριζο στη νέα ελληνική & να γράψετε μία πρόταση με αυτό: ανάβηθι, καταβαλόντα ,πεποικώς ,ηξίουν ,χρωμένους.

13. Να γράψετε από ένα συνώνυμο με θέματα του ρ. έρχομαι:

λέξεις	Συνώνυμο από το έρχομαι:
σύνοδος	
βατός	
εφορμώ	
θρασύτητα	
μύηση	
αποχωρω	
νεοφερμένος	
επιδρομέας	

14. Ποια η νοηματική διαφορά στις λέξεις: πυνθάνομαι , επίσταμαι ,αισθάνομαι ,μανθάνω

15. πέμπω ,δίδωμι ,πάσχω ,έχω: να γραφούν από δύο απλά & από δύο σύνθετα παράγωγα στα νέα ελληνικά.

16. Να συνδυάσετε το ευ με τις λέξεις που δίνονται:

Ά συνθετικό	λέξεις	παράγωγη
Ευ-	ήθος	
	άγος	
	αλίσκομαι	
	βουλή	
	γένος	
	δαίμων	
	γλωττα	
	ακούω	

ΣΥΝΩΝΥΜΑ:

Μαρτυρόω-ω= μνηύω ,καταγγέλλω ,σημαίνω ,φαίνω

Έρχομα ι= εμι, πορεύομαι ,αφικνούμαι ,βαίνω

Βούλομαι=εφίεμαι ,ε/θέλω ,επιθυμέω-ω

Εξαμαρτάνω=αποτυγχάνω ,σφάλλομαι

Γινώσκω=επίσταμαι ,αισθάνομαι ,οίδα ,επαίω

Σκοπέω-ω=βούλομαι ,λογίζομαι

Κακώς ποιω= βλάπτω# ευ ποιω=ευεργετω

Κακώς πάσχω=βλάπτομαι # ευ πάσχω= ευεργετούμαι

Γαλεντέρη Εμμανουέλα

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

§§ 7-8 ΔΙΗΓΗΣΗ-ΑΠΟΔΕΙΞΗ

1. Αντιστοιχίστε:

1. ιπάριον	A. ενέργεια/κατάσταση
2. βάθρον	B. υποκοριστικό
3. ανάβασις	Γ. αποτέλεσμα ενέργειας
4. ίππευμα	Δ. τόπος
5. αναβάτης	E. πρόσωπο που ενεργεί

2. εξαλειφθηναι ,φυλάρχων ,στρατηγούς, αποδείξειεν, καταψεύσασθαι, ανάβηθι: να αναλυθούν στα συνθετικά τους και να γραφεί από ένα ομόρριζο ουσιαστικό στα νέα ελληνικά.

3. Να γραφούν στα αρχαία:

πεποηκώς: ομόρριζο ουσιαστικό σε –ις

απολογία: ομόρριζο ρήμα

δικαιότερον :αντώνυμο

γιγνώσκω: συνώνυμο

4. Να συνδέσετε τα αντώνυμα:

A' στήλη	B' στήλη
1. πολύ	A. εγγράφω
2. ράδιον	B. καλως
3. δικαιότερον	Γ. χαλεπόν
4. εξαλείφω	Δ. διαγράφω
5. κακως	E. ολίγον
	Στ. πλειον
	Z. αδικώτερον

5. Να συνδέσετε τις έννοιες:

A' στήλη	B' στήλη
1. αποφέρομαι	A. οι κατάλογοι(των φυλάρχων)
2. σύνδικος	B. κακοποιούμαι
3. τα γράμματα	Γ. αναζητώ
4. κακως πάσχω	Δ. συνήγορος (του δημοσίου)
5. ζημιουμαι	E. δικαστής
	Στ. τιμωρούμαι
	Z. αναφέρομαι

6. Να συμπληρώσετε:

λέξη	κατάληξη	παράγωγο
γνωναι	-η	
πεποηκώς	-ής	
ηξιούν	-μα	
πέπονθε	-ος	
δοκομάζεσθαι	-ία	
έχοντας	-ις	
χρωμένους	-της	
καταψεύσασθαι	-ος	
μαρτύρησον	-ία	

7. βουλή , πολίτης , γνώμη, στρατηγός, απολογία: ομόρριζα ρήματα στα αρχαία.

8.σχήμα, αδόκομος, παράδειγμα, ανήφορος, κατάχρηση, καταστατικό, ατολμία, πρόβλημα, αναβάτης: με ποιες λέξεις του κειμένου συνδέονται;

9. Να συνδέσετε τα συνώνυμα:

A' στήλη	B' στήλη
1. γινώσκω	A. βλάπτομαι
2. ορω	B. θέλω
3. ηγούμαι	Γ. επίσταμαι
4. βούλομαι	Δ. αγνωω
5. ζημιούμαι	Ε. ωφελω
	Στ. οίομαι
	Z. βλέπω

Γαλεντέρη Εμμανουέλα

